

Atıf Bilgisi / Reference Information

Aysu Esra Kurban (2025). Mimesis: Batı Edebiyatında Gerçekliğin Tasviri. *Akra Kùltür Sanat ve Edebiyat Dergisi AKRA / Akra Journal of Culture Art and Literature, AKRAJOURNAL / C.13 (S. 37) s. 185-208*

MİMESİS: BATI EDEBİYATINDA GERÇEKLİĞİN TASVİRİ

Aysu Esra KURBAN*

Erich Auerbach, **Mimesis: Batı Edebiyatında Gerçekçiliğin Tasviri**, çev. Herdem Belen& Hüseyin Ertürk, İthaki Yayınları, İstanbul, 2019. (ISBN: 978-605-7762-29-0, 640 s.)

Öz: Erich Auerbach'ın *Mimesis: Batı Edebiyatında Gerçekliğin Tasviri* adlı eseri 1942- 1945 yılları arasında yazılmış olmasına rağmen 2019 yılında Türkçeye çevrilmiştir. Bu çalışmada, böylesi geç bir tarihte Türkçeye kazandırılan devasa eser; inceleme, değerlendirme ve eleştiriye tâbi tutulmuştur. *Mimesis*'te çizilen Avrupa edebiyatı tarihi takip edilmiş; yazar- okur ilişkisi, roman türünde bireyin ortaya çıkışı ve gelişimi, gerçeğin değişen yüzlerinin Auerbach tarafından ele alınışı tespit edilmiştir. Bununla birlikte eserin, çeliştiği ya da örtüştüğü diğer kuramsal çalışmalarla mukayesesi yapılmış, gerçeğin ele alınış biçimindeki eksiklikler ortaya konmuştur. Öncelikle eserin adının “taklit” anlamını taşıyor olması incelenmiş ve irdelenmiş, daha sonra eserin Truman Show adındaki sinema filmi ile paralellikleri ele alınmış, hedeflenen

*Öğretim Görevlisi: FMV Işık Üniversitesi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi. İstanbul, Türkiye.

Doktora Öğrencisi: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı. İstanbul Türkiye. E-Posta: aysuesrakurban@ogr.iu.edu.tr / ORCID: 0009-0009-1073-3690.

Avrupa edebiyatı ideali üzerinde durulmuştur. Tüm bu aşamalarda Auerbach'ın, eserinin "metodu" olduğunu söylediği "figura/ figural yorum" yol gösterici olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Auerbach, *Mimesis*, Edebiyat teorisi, Eleştiri.

MIMESIS: THE DEPICTION OF REALITY IN WESTERN LITERATURE

Abstract: Erich Auerbach's *Mimesis: The Description of Reality in Western Literature* was translated into Turkish in 2019, despite having been written between 1942 and 1945. In this study, this monumental work, which was translated into Turkish at such a late date, was subjected to examination, evaluation and criticism. The history of European literature drawn in *Mimesis* was followed; the author-reader relationship, the emergence and development of the individual in the novel genre, and Auerbach's handling of the changing faces of reality were determined. In addition, the work was compared with other theoretical studies that it contradicted or overlapped with, and the deficiencies in the way reality was handled were revealed. First of all, the fact that the name of the work meant "imitation" was examined and examined, then the parallels of the work with the movie *The Truman Show* were discussed, and the targeted European literary ideal was emphasized. In all these stages, the "figura/ figural interpretation", which Auerbach said was the "method" of his work, was a guide.

Keywords: Auerbach, *Mimesis*, Literary theory, Criticism.

1. Giriş: “Gerçek”

“Truman Show” filminde Truman'ın hayatını kurgulayan “yönetmen”, “Artık aktörleri ve bize hissettirdikleri o sahte duyguları izlemekten bıktık. İhtişamlı gösterilerden ve özel efektlerden yorulduk. İçinde bulunduğu dünya bazı açılardan sahte de olsa Truman'ın kendisinde yapay olan hiçbir şey yok. (...) Her zaman Shakespeare gibi değil ama samimi. Bu bir yaşam. (...) Bu showda görebileceğiniz hiçbir şey sahte değil, sadece kontrol altında.” (00: 20- 02: 49) diyerek başladığı hikâyeyi/ macerayı, “Hiçbir şey mi gerçek değildi? Sen gerçektin. Seni izlemeyi bu kadar güzel yapan da buydu. (...) Dışarda senin için yarattığım bu dünyadan daha fazla gerçeklik yok. Aynı yalanlar, aynı ikiyüzlülük... Ama benim dünyamda korkacak hiçbir şeyin yok.” (1:32:45- 1:33:13) diyerek sonlandırmıştı. Filmdeki yönetmen bir Tanrı, bir yazar, bir senarist, bir baba, daha ileri gidersek bir Tanrı-baba olarak yorumlanabilir. Truman'a kurmacada deneyimletilen “gerçeklik”, bir modern zaman insanına suni evren kurarak onu epik çağın bütünselliğinde yaşatmıştır. Tanrı-baba Truman'ın dünyasından el çekmemiş, “yükleriyle yerine çivilenmiş insanı” (Lukacs, 2023: 65) serbest bırakmamış ya da insan Tanrı-babayı henüz

dünyasından kovmamıştır... Filmin kurgusu edebiyattaki “gerçeklik/ gerçekçilik” temayüllerini anlamlandırmada epey mühim bir alan açmaktadır. Yorumlayalım: “*İçinde bulunduğu dünya bazı açılardan sahte olsa da Truman’ın kendisinde yapay olan hiçbir şey yok.*” Bir roman, her zaman bir romandır. Yani bir roman, her zaman kurmacadır. Ancak romanda işlenen tema, temanın etrafında var olduğu karakterler, karakterlerin ve bilinçlerinin “gerçeklikle” ilişkilerinin “yapay” olmaması için çok fazla çaba gösterilmiş, eserin değerini belirleyen bir ölçüt olarak “yapay olmama” / “doğal olma” / “gerçek olma” hâlleri işaret edilmiştir. Peki “gerçek” nedir? Kaç türlü gerçeklik vardır? Ya da “gerçeklik” adı verilen bu basit görünümlü kompleks yapı ile en fazla ne amaçlanabilir? Erich Auerbach bir “Avrupa edebiyatını”, “Hristiyanlıkla Yahudilik birlikteliğini” amaçlamıştı...

2. Auerbach’ın Gerçekliği

Mimesis: Batı Edebiyatında Gerçekliğin Tasviri: Auerbach’ın bir Yahudi olduğu için sürgün edilerek İstanbul’a gelişini takiben 1942- 1945 yılları arasında yazdığı, “karşılaştırma” metodunu kullanarak Batı edebiyatındaki gerçekçiliği irdelediği devasa eseridir. Söze Auerbach’tan ve “sürgün edilme” meselesinden bahsederek başlamak; onun gerçekliğe, gerçekliklerin kıyasına, kıyas yoluyla bir “bütün” çizme gayesine anlam vermede işlevli olacaktır. Erich Auerbach, 1892- Berlin doğumlu bir Roman Filolojisi profesörüdür. Kaynaklar onu genellikle “*Berlin doğumlu bir Yahudi...*” şeklinde başlayan cümlelerle tanıtır. Bu yadırganmamalıdır çünkü Yahudi oluşu, hayatının ve biliminin belirleyicisi olmuştur. Dinî kimliği sebebiyle Alman Nazi rejimi tarafından 1935’te Berlin’deki görevine son verilmiş, bu sebeple 1936 yılında İstanbul Üniversitesi’nde göreve başlamıştır. (Erkman& Akerson, 2015: 11-12). Auerbach, ülkesinde “dinî kimliği” sebebiyle dışlanmış. Oysa o bu “farka” inanmamaktadır. Bunu, *Mimesis* incelemelerinde Hristiyanlık öğretile-ri ile Yahudilik öğretilerini birbirine bağlama ve bu bağlamı edebî metinler üzerinden ispatlama (Elbette *Mimesis*’teki tek unsurun bu olduğundan bahsetmiyoruz.) gayreti üzerinden rahatlıkla anlayabiliriz. “Birleştirici” tutumunu “gerçeklik” olgusu üzerinden gerçekleştirmesi de kıymetlidir. Bu bağlamda onu iç ve dış gerçekliği, yani suni ve doğal gerçekliği “*İçinde bulunduğu dünya bazı açılardan sahte de olsa Truman’ın kendisinde yapay olan hiçbir şey yok.*” diyen Tanrı-babaya benzetmemiz mümkündür. Auerbach’ın hedeflediği sahiden “gerçeklik” midir? Eğer öyleyse Auerbach neden kitabına

“*Mimesis*” yani “taklit/ temsil” ismini koymuştur?

Mimesis’i öncelikle “dünya edebiyatı” idealine hizmet eden bir tarih görüşü, daha sonra belli eserlerin kıyasına dayanan bir edebiyat eleştirisi olarak oku-mak gerektiği kanaatindeyim. Auerbach modern gerçekliğe ve gerçekçiliğe giden yolda Avrupa tarihini gözler önüne sermiş, bu süreçte modern gerçekçiliğin bir ileri iki geri de olsa yıkmayı başardığı soylu- sıradan karşıtlığının seyrini irdelemiştir. Sıradanın ancak “komik” olanda yer alabilmesine müsaade eden bu karşıtlığı yıkan gerçekçiliğin köklerinin İsevilikte olduğunu ve köklerini İsevilikten alan gerçekliğin figural olduğunu iddia etmiştir. Auerbach’ın *Mimesis*’ini anlamak onun “Figura” teorisini özümsemekten geçmektedir. O, *Mimesis*’in metodunun “figura/ figural” olduğunu söylemiştir. Nedir figura? İki somut varlık arasında benzerlik ilişkisi kurmadan yapılan eşleştirmeye “figura” adı verilmektedir. Figura gerçekçi değilse de gerçeklikle ilişki kurmayı başaran bir yapıdır. “Gözler kalbin aynasıdır.” ya da “Aşk insanın Tanrı’sıdır.” gibi eşlemeler “figura” örnekleri olarak gösterilebilir. *Mimesis*, Avrupa edebiyatından çeşitli edebî örnekleri tarihî konumları ile eşleyerek “figural” bir metot edinmiştir. Bir önceki paragrafta Auerbach’ın bir “gerçeklik” hedeflediğini ancak kitabının adını “taklit/ temsil” anlamına gelen *Mimesis* koyduğunu söylemiş, bunun bir çelişki teşkil edip etmediğini sormuştuk. Auerbach’ın “gerçeklik” olgusunu “olanın aynıyle aksi” olarak değil, “gerçeklik içinde gerçeklik”, “bir kurgu çeşidi gerçeklik”, “gerçek ile ilişki içinde olma bağlamında gerçeklik” şeklinde ele aldığını anlamada “figura” teorisi bize yardımcı olmakta ve kitabın isminin niçin *Mimesis* olarak tercih edildiğini açıklamaktadır. Peki Auerbach “figural” yorumu, incelediği eserlere nasıl ve ne ölçüde entegre etmiştir? Bu sorunun en açık cevabı kitabın henüz birinci bölümünde ele alınan anlatıda görülebilir.

Mimesis, yirmi ana bölümden oluşmaktadır. Her bir bölümde, kimi zaman aynı döneme kimi zaman farklı dönemlere ait metinler, kimi zaman aynı coğrafyaya kimi zamansa farklı coğrafyalara ait metinler kendi aralarında mukayese edilmişlerdir. İlk bölümde Homeros’un *Odyssea*’sı ile Eski Ahit’ten Hz. İbrahim ve oğlu İshak’ın kurban edilmesi anlatısı ele alınmıştır. Figural yorumun bariz örneğinin olduğunu söylediğimiz metinler de bu metinlerdir. Auerbach, bu iki metni Avrupa kültürünün çıkış noktaları olarak nitelendir-miştir. *Odyssea*’da Odysseus’un ortadan kaybolması ve yıllar sonra geri döndüğünde ayağındaki yara izinden tanınması hadisesi Homeros tarafından öyle

anlatılmıştır ki, anlatıda neredeyse atlanan hiçbir “gerçek” bulunmamak-tadır. Auerbach 800 dizenin neredeyse 700’ünün geriye dönüşler/ gecikmeler/ araya girmeler/ kesmeler olduğunu söylemiştir. Goethe ve Schiller bu gecikmelerin “epik türün doğasından” olduklarını iddia etmişlerdir. Bu iddia tartışmaya açıktır. Özellikle Auerbach’ın Homeros ile aynı dönemin ürünü olduğunu ifade ettiği ve Odyssea’nın karşısına mukayese için çıkardığı Eski Ahit anlatısı düşünüldüğünde bu tartışma daha da şiddetlenecektir. Çünkü bu anlatıda “ana olay” kısa ve net bir şekilde, gizem unsurunun varlığı sekteye uğratılmadan anlatılmıştır. Ne zaman ne mekân bellidir. Öte yandan Homeros’ta “tiplerin” Eski Ahit’te ise “gelişmekte olan karakterlerin” bulunduğunu belirten Auerbach, Eski Ahit’teki tavrın epik tavırdan farklı olduğunu söylemiştir. Bu noktada “epik” mevzuunda tartışmaların fitilini ateşleyen Goeorg Lukacs’ı hatırlayalım... Lukacs, epik çağın kendi içine kapanık ve bütünsel bir çağ olduğunu, kahramanların bir öz aramadıklarını, bu sebeple tehlikelere kapalı olduklarını, çünkü özü onlara veren Tanrı-babanın hâlâ hayatlarında olduğunu söylemiştir. Epik çağ bütünseldir ve edebî metinlerde bu bütünsellik akseder (Lukacs, 2023). Oysa Auerbach ele aldığı iki metni aynı devrin ürünü olarak nitelendirmiştir. Bu metinlerden biri “epik” nitelik gösterirken öteki karakter gelişimiyle, gizem unsuruyla ve halkı da ihtiva etmesiyle “modern” hassasiyetler taşımaktadır. Bu noktada epik çağda birey olmadığını söyleyen Lukacs’ın karşısına Auerbach, Tevrat’ın bireylerini çıkarmış ve onun “epik” tezini çürütmüştür denilebilir mi? Düşünmeye değer... Genel bir çerçeve çizilecek olursa; Auerbach *Mimesis*’in ilk bölümünde “ayak atmış” ve gerçekçiliğin köklerini İsevilğe bağlamıştır ancak bunun yanında Homeros ile dönem anlatılarındaki “gerçeklik” unsurunu da ortaya koymuştur.

Kitabın ikinci ve birinci yüzyıla ait üç metni karşılaştırdığı bölümünde Auerbach, Antik Çağ gerçekçiliği ile Yeni Ahit gerçekçiliğini mukayese ederek yazar- okur ilişkisi meselesine dair bir sorgu kapısı açmıştır. İlk metin olan Satyrion’da yer alan “ben anlatıcı”, tarihsel bir mekânda ve zamanda konumlandığından gerçekçi nitelikler barındırmış, ikinci metin Annales’te bir asker topluluğunun duygularına yine gerçekçi şekilde tercüman olunmuş; ancak bu iki metinde “gerçeklikler” üsttenci bir bakış açısıyla işlenmiştir. Üçüncü metne, Yeni Ahit’e geldiğimizde işlerin değiştiğini, yazarın okurdan “empati” beklediğini, karakterlere uygun üsluplar seçildiğini, Petrus’un okur karşısına

bir birey olarak çıktığını görürüz. Burada dikkati çeken ilk nokta Auerbach'ın birinci bölümdeki tezini (Modern gerçekçiliğin kökleri İseviliktir.) İncil'den verdiği örnek ile pekiştirdiğidir. İkinci nokta ise yukarıda bahsini geçirdiğimiz yazar- okur ilişkisi mevzusudur. Aynı devre ait üç metin ve bunların ikisinde üsttenci bir bakış açısı ile alt tabaka küçümsenirken üçüncüsünde en ciddi meseleler dahi her tabakanın anlayacağı şekilde ele alınmıştır. Her kesimi gözetken metnin dinî metin olması ayrıca kıymetlidir. Rahatlıkla şu yorum yapılabilir: Bu üç metnin de hitap ettiği kesimler vardır ve metinler bu kesimlere uygun şekilde ele alınmışlardır. Okur kesimi düşünülerek bu kesimin çeşitli tekniklerle bir şeylere hazır hâle getirilmesi, yazarın karakterlerden birinin, dolayısıyla gerçeklik parçalarından da birinin tarafını tuttuğunu göstermektedir. Wayne C. Booth, *Kurmacanın Retoriği*'nde yazarın "yorumu" sahip olmasının çoğu kez onun "hayrına" olduğunu söylemiştir. Çünkü ona göre yorumuz/ silik bir yazar okuru kızdırabilir. Bu bağlamda gerek dinî gerek edebî Antik Çağ metinlerinde "yazarın varlığının" hitap edilen kitleye göre metne dâhil edilmesinin söz konusu olduğu söylenebilir. Booth'un görüşleri doğrultusunda bunu yazarın "hayrına" bir durum olarak nitelendirmemiz mümkündür. Yazarın/ yaratıcının sesinin son derece baskın olduğu Yeni Ahit' te yine bireye ve bireyselliğe vurgu yapıldığı görülmektedir. Bu bölümden çıkarılacak genel yargının "Antik Çağ metinlerinde gerçekliği/ gerçekçiliği belirleyen gözetilen okur ve onun niteliğidir..." olduğu düşünülebilir.

Dünya yaratılmış, çağlar sıraya dizilmiştir... Antik Çağ çökmektedir, tek gaye "şimdiyi" kurtarmaktır ve Auerbach karşımıza bir halk ayaklanması metni çıkarır. Bu sefer Tacitus'un aksine anlatılan kesimin duygularına da gerçekliğine de tercüman olamayacak dil, üslup, anlatıma sahip bir metin vardır: Ammaianus (yazar), kullandığı seçkin dil, sert ve süslü üslup sebebiyle gerçekliği deforme etmiş, umutsuz bir gerçek parçası seçmiş, bu sebeple de insanı yansıtmaktan hayli uzak düşmüştür.

Buraya kadar seçilen metinlerin karşılıklarına Tevrat'tan ve İncil'den, yani dinî metinlerden kısımlar çıkarılmıştı. Bu bölümde dört metin mukayese edilmesine rağmen iki ana metinden bahsetmek mümkündür. Ammaianus'un metninin karşısına tanrıbilimci Augustinus'un *İtirafı*larından bir kısım çıkarılmıştır. Bu kez dinî bir metin yoksa da dini temel alan bir metin vardır. Bu metinde insanî bir sıcaklık bulunduğunu belirten Auerbach, bir üslup sentezinden bahseder. Bölümde ele alınan dört metne bütüncül bir şekilde bakalım:

Birinci metinde deforme edilmiş ve umutsuz bir gerçeklik varken ikinci metinde (*Başkalaşım*lar) retorik ve gerçeğin iç içe geçtiği görülür, üçüncü metinde dünyevî olandan el ayak çeken bir karakterin öyküsü anlatılır ve son metinde (*İtiraf*lar) klasik öğretinin, Antik Çağ bireyinin konumu yıkılır. Augustinus'un bireye yaşattığı bu dönüşüm de Auerbach tarafından İsevilige bağlanmıştır. "*İçsel dönüşümün dramatik biçimde yansıtılışı da İsevi bakışa özgüdür.*" (Auerbach, 2019: 89). Antik Çağ bireyi için güç kaynağı "irade" iken artık "Tanrı'ya sığınmak" olmuştur. Peki niçin böyle bir değişim yaşanmıştır? Neden metindeki esas otorite değişmiştir? Bunun sebebini Auerbach henüz bölümün ilk metnini incelemeye başlarken dile getirmiştir. Çünkü Antik Çağ çökmektedir... Orta Çağ'da zirvesine ulaşacak figural yorumun bu dönemde kuvvetli şekilde devreye girdiğine de rastlanır.

Çalışmamızın başında ortaya koyduğumuz kanaate dönelim: "Auerbach, *Mimesis* ile bir Avrupa tarihi çizmiştir ve bununla Hristiyanlık-Yahudilik birliğini, Avrupa edebiyatını hedeflemiştir." Buraya kadar (üç bölüm) Auerbach'ın incelediği metinlere ve metoduna, yorumlarına baktığımızda onun, evvela Avrupa kültürünün çıkış noktası olarak nitelendirdiği epik metinlere, daha sonra birinci yüzyılda yazılmış- çağın bütünselliğini bünyesinde barındıran metinlere ve nihayetinde Antik Çağ'ın çöküş döneminde kaleme alınmış ve bu dönemi yansıtan metinlere başvurduğunu görmekteyiz. Bu metinlerin incelenmesi yoluyla Antik Çağ sürecine şahit tutulmaktayız. Bununla birlikte tüm bu süreçte dinî metinlerin "gerçekçilik" noktasında edebî metinlerden çok daha ileri düzeyde bir başarı sergiledikleri, küçük insanın dinî metinlerde yer almasının ve yine bu metinlerde "bireyin" görülmesinin "gerçekliğe" hizmet noktasında hayli önemli olduğu görülmektedir.

Auerbach, çalışmasının ileriki kısımlarında, özellikle modern dünyaya yaklaştığında gerçekliği yansıtmada ve gerçekçilik başarısında bir ölçüt olarak "aşk" unsurunu ele almıştır. Onun bu unsura gerçeklik ve gerçekçilik bağlamında değinilerinden evvel, eserde eksik kaldığını düşündüğümüz bir noktaya temas edelim... Aşk bir gerçeklik parçası, gerçekliği aksettiren unsur olarak toplumsal olanın, politik olanın, ekonomik olanın, tarihsel olanın içerisinde var olmuştur. Aşkın bir sosyolojisinin olup olmadığına dair çeşitli tartışmalar yapılmış ve edebî eserlerdeki aşk unsurunun hiçbir zaman içinde bulunduğu tarihten, coğrafyadan, politikadan ve ekonomiden ayrılamayacağı açıkça ortaya konmuştur (Kurban, 2023). Auerbach aşkı modernlik sonrası edebî

ürünlerde bir gerçeklik aksi olarak ele almışsa da aşkın toplumsal, politik, ekonomik ve dolayısıyla “gerçekçi” olma vasfı Antik Çağ edebî metinlerinde de karşımıza çıkmaktadır. Ancak Auerbach bu dönem metinlerini incelerken gerçekçiliği yansıtan unsurlara değil, daha çok eseri kaleme alma motivasyonuna sadık kalma güdüsünden olduğunu tahmin ettiğimiz, modern gerçekçiliğin kökenlerinin İsevilikte aranması gerektiği meselesine eğilim göstermiştir. O kitabının sonraki aşamalarında bu meseleyi ele almış, biz de çalışmamızın ilerleyen bölümlerinde geri döneceğiz...

Antik Çağ çökmüş, imparatorluk yıkılmıştır. Bir geçiş dönemi peyda olmuştur. Orta Çağ’a doğru yol alan insanlığın edebî ürünlerinden olan *Frankların Tarihi* (Tourslu Gregorius) ele alınmıştır. Ammaianus ve Augustinus’tan sonra kültürde ve dilde yaşanan dejenerasyon, Gregorius’un farklı bir üsluba sahip olmasına neden olmuştur. Bu üslup dağınık, Latince yazma baskısından dolayı gerçekliği tam olarak yansıtamayan bir üslupsa da Gregorius, çöküş döneminde yazdığından, insanla arasında yalnız bir nefeslik mesafe varmış gibi hissettirmiştir. Bu bağlamda *Frankların Tarihi*’nin, tema olarak da üslup olarak da Antik Çağ metinlerininkinden farklı olduğunu söylemek mümkündür. Auerbach, Gregorius için “*Tam anlamıyla ayırdına varmadan biçimlendiren, yaşamın canlılığını güçlü biçimde kavrayan bir yazarlığa çıkar yolu.*” (Auerbach, 2019: 112) demiştir.

Auerbach için sıra, 11. yüzyılda yazılmış, 12. yüzyıldan 16. yüzyıla kadar el yazması versiyonları üretilmiş *Roland’ın Şarkısı*’na gelmiştir. Roland ile *Alexius Şarkısı*’nın mukayesesini yapmıştır. Bu iki metin Latince yazma zorunluluğunun artık kalmadığı bir çağda kaleme alınmışlardır. *Roland’ın Şarkısı*’nı tam bir epik bütünsellik içerisinde değerlendiren Auerbach, bu bütünselliğin ve daraltılmış dünyanın sebebinin din olmadığını söylemiştir. *Alexius Şarkısı*’nda ise dünyevî olan her şeye karşıtlık mevcuttur. Bu tam bir Orta Çağ bakış açısıdır. Orta Çağ Avrupa’sında ekonomiye, sosyal hayata ve hatta iktidar alanlarına yön veren unsurun “din” olduğu bilinmektedir (Uçkun, 2017: 45). Auerbach’ın yine eserler üzerinden Avrupa tarihi okuması yaptığı gözler önündedir... Orta Çağ’ın katı dinî yapısında aşkın da ne denli ilahî olana için şekilde ele alındığı mâlûmdur. Orta Çağ’ın sonlarına doğru Auerbach’ın da önemle vurguladığı “gezici ozanların” yani “trubadurların” ortaya çıkışı, hem bir gerçeklik parçası olarak aşkı, kadını hem de dönem gerçekçiliğini derinden etkilemiştir. “Ne var ki Latince yazma artık bir yana bırakılmıştır. Gezici ozanlar, kendi dillerinde kurdukları sahnelere bir çeşit canlılık, bir çeşit

görsellik getirirler. Başlangıçta dünya dar ve önceden belirlenmiş bir dünya da olsa, bu bakış yavaş yavaş değişecek ve yıkılacaktır. Ciddi değişiklik, Orta çağ romanslarıyla başlayacaktır.” (Erkman& Akerson, 2015: 52).

Bu denli önemli olan trubadur metinlerinden herhangi bir örnek almayan Auerbach’ın bu noktada bir eksikliğe düştüğü kanaatindeyiz. Eğer mesele gerçeklikse ve Mimesis’te modern gerçekliği yansıtmada başat unsur olarak “aşk” ele alınıyorsa, Orta Çağ’ın katılığından sonra trubadurlarla dünyevileştirilen “aşk” hayli zengin bir malzemeye esere dâhil olmalıydı... Çünkü trubadurların yalnız tutumları değil, edebî ürünlerinin nitelikleri toplumsal hayatın gerçekliğinde dönüştürücü olmuştur. Bu noktada edebiyat- gerçeklik ilişkisinin karşılıklı dönüştürücülüğü de ele alınabilirdi ve bu elbette “Avrupa edebiyatı” ideeline hizmet edebilirdi. Aşkın güçlü yönünün belli bir noktaya kadar göz ardı edilmesi “gerçeklik ve edebiyat” bahsi açısından talihsizliktir. Çalışmamızın başına dönelim ve “Truman Show” ile *Mimesis* arasında kurduğumuz paralelliği hatırlayalım: Truman’ı “gerçekliğe” çağıran da “aşk” değil miydi? Aşkının peşinden Fiji’ye gitme hedefindeki Truman “gerçeğe” ulaşmamış mıydı? Düşünmeye değer...

Auerbach 12. yüzyıldan trubadur metinlerini değil, saray romanslarını ele almıştır *Mimesis*’in altıncı bölümünde. Saray edebiyatı ürünlerinin gerçekçisiyasî zeminden yoksun olduğu belirtilmiştir. Bu ürünlerde mühim olan serüven ve kahramanlıklardır. Aşkın “gündelik” şekilde ele alınmasının nedeni de anlatıda kahramanlıklara alan açmasıdır. Yani 12. yüzyılın saray edebiyatına tüm gündelik öğeler, feodal toplumun ilkelerini, yaşam biçimini yansıtmak amacıyla dâhil edilirler. Bu noktada artık Auerbach’ın örtük şekilde söylediğini biz sesli dile getirebiliriz: Saray edebiyatında “gündelik” olanın metne dâhili, gerçekliği yansıtmama amacıyla “bilinçli” olarak gerçekleştirilmiştir. Peki bu edebî ürünler gerçekçilik noktasında başarılı olabilmişler midir? Bu sorunun cevabı “hayır” olacaktır zira saray edebiyatında her şey sınıfsaldır. Ciddi ve serüven dolu şeyleri yalnız soylular yaşayabilir. Alt tabakanın yaşamı gerçekliğin dışına itilmiştir. “*Saray romansları dönemin gerçek sorunlarını yansıtmıyor, hatta soyluların sorunlarını bile yansıtmıyor. Yaşam kültürü konusunda tanıklıkları var, o kadar.*” (Erkman& Akerson, 2015: 57). Bu sebeple her ne kadar bilinçli hamlelerle gündelik olan unsurlar metne dâhil edilseler de gerçeklik, bir bütün olarak keşfedileceği günü beklemeye devam etmektedir.

Orta Çağ saray edebiyatının ihtişamından sonra, Orta Çağ halk edebiyatına eğilen Auerbach, ahiretin bu dünyanın benzeri ve tekrarı olarak ele alındığı bir “Âdem ile Havva” anlatısını irdelemiştir. “Trubadurlar” örneğinde bahsettiğimiz gibi Orta Çağ halk edebiyatı dini ve yüceliği sıradanlaştıran tavrı ile oldukça banel ve gerçekçidir. Auerbach’ın ele aldığı “Âdem ile Havva” metninde, yüce bir durum “gündelik” ve “banel” bir gerçekçilikle ele alınmıştır. Bu gerçekçiliğin ardında da yine Avrupa kültürü vardır ve Auerbach’ta, bu kültürü yüce Hristiyanlıkta birleştirme arzusu bulunmaktadır. Metin gerçekçi ve gündeliktir, yüce insanlar “alt seviyede” işlenmişlerdir çünkü kutsal kitapta Tanrı, küçük insanlara görünür. Yine Hz. İsa ilk havarilerini alt tabakadaki insanlardan seçmiştir. Auerbach’ın arkasında durduğu tez, Novalis’in “*Avrupa Hristiyanıdır ve Hristiyanlık birliktir.*” (Moretti, 2021: 3) deyişini hatırlatmaktadır.

“Gerçekliğin temsili, dünyevi yaşamın duysal açıdan tecrübe edilmesinin temsildir. Tarihselliğinin, değişen ve gelişen yanının, her halükârda dünyevi yaşamın en önemli özelliklerinden olduğu yadsınamaz haliyle; temsile soyunan ozan, eserini biçimlendirmede ne denli özgür kılınırsa kılınırsın, gerçekliği, bizzat özünü oluşturan bu özelliklerinden arındırma hakkına sahip değildir.” (Auerbach, 2019: 219).

Auerbach, gerçeğin ve tarihin bir özü olduğu kanaatindedir. Ozan ne kadar özgür olursa olsun bu özü, sanatın dışında bırakamaz. Bu noktada doğru hamlelere sahip bir ozan olarak Dante işaret edilir. Auerbach, kitabının sekizinci bölümüne *Cehennem’in 10. Kanto’sundan* bir epizotla başlamıştır. Alınan örnekte Dante’nin dilinin hipotaktik olmasına rağmen, dünyayı keşfetme ve aksettirmedeki başarısından bahsetmiş, bu başarının ardında Antik Çağ yazarlarını ve Vergilius’u görmüştür. Dante’nin yakaladığı üslup, eserinin adında dahi kendini gösterir: *İlahi Komediya*. Hem ilahî (yüce, yüksek üslup), hem komediya (komik, alçak üslup). Peki, Dante yukarıdaki alıntıda bahsi geçen “özü” nasıl vurgulamıştır? *İlahi Komediya*’da dünyevî yaşamın yansıtılması, kopyalanması gerçekleşmiştir. Yani Dante tarihselliği, değişimi ve gelişimi yansıtmıştır. Tıpkı Auerbach’ın söylediği gibi. Değişim, gelişim ve akış, özdür. Dante, gerçekliğin özünü yakalamıştır. “*Plan öbür dünyaya ait, özler ve tamamlanma da öbür dünyaya ait ama bu dünya gerçek!*” (Auerbach, 2019: 69).

Metin Demir, “Tevrat’tan Balzac’a Gerçeklik” adlı sempozyumdaki konuşmasında Auerbach’ın kitabındaki dönüm noktasının, klasik ve modern

gerilimini ortaya koymadaki başarısıyla, Dante olduğunu söylemiştir. Auerbach *İlahi Komedya*'yı işlerken sıklıkla “figural unsurların” vurgusunu yapmış, Dante'yi bir figürasyon olarak değerlendirmiştir. Metin Demir de bahsi geçen konuşmasında, *İlahi Komedya*'da ahiretin bir figural yorum olarak hayatın tamamlandığı son sahne olduğunu dile getirmiştir. *Mimesis*'e dair bir özetleme girişiminde bulunan Fatma Erkman- Akerson da kitabının Dante'ye ayırdığı bölümünde, *Komedya*'nın “herkesin kendi kendisinin figurası olduğu” çağrısını yaptığını, bu çağrının Auerbach tarafından dile getirildiğini söylemiştir: “Öteki dünyadaki öz ile bu dünyadaki figura birbirini yorumlayıp tamamlıyor.” (Erkman& Akerson, 2015: 69).

Öte yandan gerçeklik bağlamında “aşk” teması Dante'de de varlığını korumuştur. Diğer anlatılarda kahramanlık ve aşkın başat temalar olduğu söylenmişti. Dante'de ise bu temalar silahşörlük, erdem ve aşk olmuştur. Tıpkı diğer anlatılarda aşkın, kahramanlığa vesile olmakla değer kazanması gibi Dante'de de aşk, silahşörlüğe ve erdeme olanak sağlamasıyla varlık göstermektedir. Bir duygu olarak gerçektir çünü *agapeye*, yani Tanrı aşkına hizmet etmektedir. Bu tam bir Orta Çağ aşk algısıdır. Oysa işler Boccaccio'da değişir, onda Orta Çağ- Hristiyan aşk öğretilerinden eser kalmaz.

Boccaccio'nun temsili olarak seçilen eseri *Decameron*, on gün boyunca anlatılan yüz öyküden oluşmakta; Dante'nin işlemeye tenezzül etmeyeceği temaları ihtiva etmekte, gündelik ve gerçek olanın önünü açmaktadır. İtalya'da 14. yüzyılı takiben kent soylu yüksek tabaka oluşmuştur. Bu tabakaya mensup kimseler bireysel ve gerçekçilerdir. Onlar sayesinde orta seviye üslup gelişmiş, dil sosyal yaşam ihtiyaçlarına cevap verir hâle gelmiştir. Tam da bu devirde Boccaccio, tarifi yapılan gerçekçiliğin eserini ortaya koymuş, aşkı da dini de olanca dünyeviliği ile ele almıştır. Auerbach buna “mahluksal gerçeklik” demiştir. Boccaccio'nın eserinde aşk, -çağlarına göre son derece gerçekçi kalan- trubadurlarda olduğu gibi “erotik” temayüllere de sahip olarak resmedilmiştir. Orta Çağ'ın normatif kalıpları ve derinliği onda çözülmüştür. Mahluksal gerçeklik, Rönesans için bir zemin hazırlamaktadır. Görüldüğü üzere Auerbach'ın hayli stratejik bir şekilde seçtiği metinler, çalışmasının tezine hizmet etmeye devam etmektedir.

Mahlukun ve gerçeğin bir “teori” olarak bir araya geldiği esas alan, Boccaccio'dan yüz yıl sonra, *Madame du Chastel*'de görülecektir. 15. yüzyıl Fransız- Burgonya kültürünün gerçekçiliğini yansıtan *Madame du Chastel*'de mahluksallık; tensel hazlar, dertler, yaşlılık ve bedende yarattığı değişimler ile

resmedilmiştir. “Ortalama gündelik hayat, tüm tensel hazları, dertleri, yaşlılığın, hastalığın getirdiği eriyip yok olma halleri ve sona erişiyile, hemen hiçbir zaman bu çağdaki kadar etkili betimlenmemiştir.” (Auerbach, 2019: 285). Mahluksal gerçekçilik bir teori olarak *Madame du Chastel*’in tamamen Orta Çağ’a özgün yapısında görülse de kendine esas uygulama metni olarak Rabelais’in *Gargantua*’sını seçmiştir.

Gargantua ve Pantagruel serisi, Rönesans sonrası Avrupa eleştirisi olarak okunmaya müsait, Bahtin’in de “bedensel” / “insanî” olana sıklıkla vurgu yapmasının yolunu açan bir metindir. Pantagruel’in ağzında başka bir dünya vardır ve bu dünyada olup bitenler, öte dünyaya oldukça benzemektedir. Öte dünyanın bir parodisi gibidir Pantagruel’in ağzındaki dünya... Auerbach bu dünyadaki her şeyin Avrupaî olduğunu söylemiştir. “*Kentin girişinde ziyaretçiye sağlık belgesi sorulması 1532- 1533 yıllarında Kuzey Fransa’daki salgını, dışların nefis dağlık manzarası Batı Avrupa kırsal kültürlerini, köy evleri İtalyan modasını yansıtır.*” (Erkman& Akerson, 2015: 81). Bu Avrupaî ve insanî dünyanın Bahtin’in “karnaval” teorisinin de temelini oluşturduğunu söylemek gerekir. Karnaval teorisinin kökleri de insana ait olanın temsil edilmesinde yatmaktadır. Çünkü karnavalda gülme, grotesk, en başta yaşam ve ölüm olmak üzere zıtlıkların birliği, hiyerarşinin tersyüz edilmesi, boşaltım, cinsellik söz konusudur. Tüm bunlar “insan” gerçeğidir. Bahtin, “karnaval” kavramına ve karnavalesk türlere giderek romanın köklerini işaret etmiştir. İnsan bir bedene sahiptir, bedene sahip olan insanlar arasında bir fark yoktur, hepsi aynı dönünün ürünüdür ve aynı bedensel ihtiyaçlara sahiptir. Öyleyse sosyo-politik hayatın getirdiği farklılıkları yok edecek bir üst çatı, sosyo-politik yapıyı sarsmadan var olmalıdır. Rabelais’in roman türüne geçişin ilk örneği olarak ortaya koyduğu *Gargantua ve Pantagruel*’ini bu üst çatı bağlamında yorumlamak makuldür. Ancak Bahtin’de eksik kalanı Auerbach’ın ortaya koyduğunu da söylemek gerekir. Bahtin “gerçekliği” insana ait olan, bedensel bağlamda ele alırken Auerbach “Avrupa gerçekliği” vurgusu yapmıştır. Dünyevîleşen ve dinî korkulardan sıyrılan bir Avrupa gerçekliği mevcuttur. Çünkü Rönesans dönemidir ve “insan merkezli” bir yaşam kurulmaktadır. *Gargantua ve Pantagruel*’de görülmeyen ilk günah, ölüm korkusu gibi unsurlar Rönesans’ın hümanist penceresine bağlanmalıdır.

Rönesans sonrasında kazanılan ekonomik refah ile burjuva sınıfının güçlenmesi, insanlık gelişiminin önünde duran skolastik düşüncenin önemini

kaybetmesi bilim insanlarının ve sanatçıların değer kazanmasını sağlamış, “mesen sınıfı” kendini göstermiştir. Mesenler, dönemin sanatçılarını himâye edilen seçkinlerdir. Dönemin desteklenen sanatçılarından biri, “*sürekli değişen bir varlık*” olduğunu iddia eden Montaigne’dir. Montaigne, insanın ve dünyanın değişen yapısına işaret etmiş, bir ozan olmadığını dile getirmiş ve gerçekliği “kişisel tecrübeye” bağlamıştır. Auerbach, onun düşünsel zeminini kişisel deneyime dayalı insan felsefesinin oluşturduğunu söylemiştir. Bu, dış gerçekliğin belirleyeni olarak “iç gerçeklik” olgusunu ön plana çıkartmak anlamına gelmektedir: Bedenin belirleyeni olarak ruh... İç ve dış gerçeklik sentezinin ardında “insan” gerçeği vardır. İnsan bir bütündür. Tam da bu bütünlük nedeniyle Montaigne “uzmanlaşma” ile alay etmektedir. “Uzmanlaşma” karşılığı, ulus-devletlere, dünya sistemi ve dünya edebiyatı fikrine, disiplinlerarasılığın ortaya çıkışına ilişkin okunabilir. Esasen Auerbach’ın Montaigne üzerinde -Montaigne bir ozan olmadığını, yalnızca aktarıcı olduğunu ısrarla dile getirmesine rağmen- önemle durmasının da bu ilişiklikten kaynaklandığı söylenebilir. İnsanın bütünlüğü, onu ihtiva eden hayatın dallarını ayrı ayrı irdelemek üzere “uzmanlaşanlar” tarafından kavranamaz. Montaigne insanı bütünlüğü ile kavramada tam bir “aydın” talep etmektedir. Auerbach ise bu aydının insan bütünlüğünü kavrayarak bir “öz” ortaya koyacağını, bu özün dünya edebiyatı fikrine hizmet edeceğini söyler gibidir.

Auerbach, Montaigne’e dair sorguları ve tespitleri sonrasında “gerçeklik” anlayışında bir değişikliğe gider. Bu değişikliğin ardında elbette devirlerin ve dönemlerin değişmesi, artık yavaş yavaş da olsa “halk ruhunun önemsenmesi” ve ön plana çıkarılmasına yönelik adımların toplumsal ve politik düzeyde atılması yer almaktadır. Auerbach da bu sebeplere bağlı olarak gerçekliği halk ruhunu öne çıkarma, alt tabakanın edebî metinlerde kendisine yer bulmasının imkânı üzerinden ele almıştır. Montaigne’den hemen sonra okur karşısına çıkartılan Shakespeare’den başlayarak La Bruyere, Moliere, Prevost, Voltaire, Schiller, Stendhal, Balzac, Flaubert, Goncourt Kardeşler, Emile Zola ve Virginia Woolf; halkların hakları uğruna verdikleri savaşın gerçekliğini temsil etmek üzere incelemeye alınmışlardır.

Truman Show’un Tanrı-babası Truman’ın hayatının gerçekliği için “*Her zaman Shakespeare gibi değil ama samimi.*” demişti. “Samimi olan ama Shakespeare gibi olmayan” neyi ifade etmektedir? Auerbach, Shakespeare’i ele aldığı bölümde Shakespeare gerçekliğinin trajik olanla komik olanı yan yana

getirmek olarak tanımlanabileceğini söylemiştir. Trajik ve komik olan beraberce “insan doğasının yansıtılmasına” hizmet etmişlerdir. Shakespeare bu insancıl sentezde başarılıdır ancak “*samimi*” değildir. Çünkü o bir dünya ruhunu yansıtmıştır, bir halk ruhunu değil... Truman Show’un Tanrı-babasının “*samimiyet*” ile insan hayatının bir kurgudan başka bir şey olmadığını, yalnızca bu kurgunun farkında olmayan bir insanın “*samimi*” olabileceğini kastettiği düşünülürse Shakespeare insanların kurgunun farkında olan trajikomikler olduğunu söylemek mümkün hâle gelir. Auerbach’ın gerçekliğinin “bir halk ruhu” ancak Tanrı-babanın gerçekliğinin “akıştaki insan” olmasının, Shakespeare örneği üzerinden açıkça sergilenebilmesini, insan sayısınca gerçekliğin var olduğunu ve gerçeğin kurgulanabilirliğini idrak etmede mühim bulmaktayız. Auerbach *Mimesis*’te, kurgulanmış gerçeklikleri kendi gerçekliğine hizmet edecek şekilde kurgulamıştır. Shakespeare’den devam edelim... Auerbach’ın nezdinde Shakespeare ile Georg Lukacs’ın roman türünün kusurlarını gizleyici ve kurtarıcısı, Moretti’nin romanı var eden unsur olarak nitelendirdiği “ironi”nin de gerçekliğe hizmet bağlamında edebiyata dâhil edildiği görülmektedir. Çok sesli bir dünya oluşmaktadır, bu dünyayı tek sesle yansıtmak mümkün değildir, büyük keşifler gerçekleşmiş, ulus olma arzusu peyda olmuştur. Romanın hazırlayıcı şartları Avrupa’da gezintiye başlamıştır... Elbette Shakespeare’de ve devamında “ironi”, gerçekliği yansıtan bir unsur olarak yer alacaktır...

Cervantes, Shakespeare’in sentezden mürekkep yarattığı gerçekliğe merkezî çıkış noktası olarak “serüveni” dâhil edişiyle önem kazanır. Auerbach, bu serüvenler sayesinde gerçeğin, sınıfsal hayatla ilk kez çatışmaya girdiğini söylemiştir.

“Sorunlarla dolu çağdaş gerçekliğin araştırılması meselesine Don Kişot kadar özendiren bir figür olmamıştır neredeyse. Geride kalmış bir çağın ve işlevini yitirmiş bir sınıfın idealleriyle çağdaş gerçeklik arasındaki çatışma, bu gerçekliğin çetrefil ve eleştirel tasvirine çıkar.” (Auerbach, 2019: 374).

Don Kişot belki dönem toplumunun sorunlarını yansıtmaz ama gerçekliğin karşısındaki haksız konumuyla bir gün, bahsi geçen “gerçek” sorunların haklarını aramaya geleceklerinin işaretini bir “saçma” etrafında verir. 16. yüzyılın kahramanı Don Kişot’un bilmediğini, bugünün okurları olarak bilmekteyiz: Saçma, 19. yüzyılda gerçeğin ve gerçekliğin bilinç düzeyindeki mühim yansımaları olacaktır... Auerbach’ın Cervantes’i takiben ele aldığı Moliere de halkı

“saçma kişilikler” olarak tanımlamasıyla öne çıkarılmıştır.

Dünya değişmektedir, 17 ve 18. yüzyıllar Aydınlanma çağıdır. Aydınlanmacı-lar, insanın aklını başka hiçbir şeye bağlı olmadan kullanabilmesini ve hem şahsî hem de toplumsal hayatını akla dayanan ölçütlere göre düzenlemesini savunan kimselerdir. Auerbach aydınlanmacıları temsilen Voltaire’i ve onun gerçekliği kurguladığı projektör tekniğini ele almıştır. Projektör tekniği, daha baştan arzu edilen çözümü içerecek şekilde ortaya koymak ve böylece karşıtının gülünç, absürt ve itici yanlarına ışık tutmaktır. Voltaire bu tekniği “basitleştirmiş” ve bu basitleştirmede biricik ölçüt olarak “aydınlanmacı sağduyuyu” seçmiştir. Aydınlanma fikri dinsel, ekonomik ve siyasi olguları akılcı ilerlemenin önünde bir engel olarak gördüğünden Voltaire, tarihsel ve ruhsal etkenleri küçümsemiştir. Oysa öte yanda Prevost, *Manon Lescaut*’ta “gözyaşlarını” ön plana çıkarmış ve akıldan çok duyguya seslenmiştir. Bu karşıtlığı verirken Auerbach’ın “aydınlanmacı romantizmi” göz önünde bulundurduğunu söylemek mümkündür. Aydınlanma, adanmış bir ruhun akılcılığının devri olarak okunmaya müsaittir. Bu sebeple eserlerdeki yansımalarının da kimi karşıtlıkları barındırması normal karşılanmalıdır.

Buradan sonra Auerbach; Schiller’de, Stendhal’de, Balzac’da ve özellikle Goncourt Kardeşler’de modern gerçekçiliğin artık kendisini açıktan açığa gösterdiğini ifade etmiştir. Auerbach’ın bahsi geçen incelemelerinde arkadan düzene karşı, sorun irdelleyen ve hatta çözüm arayan sesler işitilmektedir: “İşler değişti!”, “Düşün!”, “Patrondan kurtul!” gibi... Bu devirde devrimci bir ruh esmektedir. Auerbach, Schiller’in trajedisinde bu devrimci ruhun, güncel siyasî merakın gerçekçiliğe önemli katkılarının olduğunu söylemişse de bahsi geçen ruhun, eserin gerçekçiliğini sınırlandırdığını da belirtmiştir. Çalışmamızın başından itibaren Auerbach’ın aşk olgusunu gerçeklik bağlamında önemle işlediğini ancak kimi eksikliklerinin de bulunduğunu söylemiştik. Schiller ile edebiyatta, erotikleşen bir aşk temayülünün peyda olduğundan bahseder Auerbach... Aşkın geleneğe karşı doğal bir hak arayışına girişinin ardına yine gizil şekilde devrin getirileri bulunmaktadır. Genel anlamda dünyadaki gelişmeler hatırlandığında bu ilişkilendirmenin haklılığı anlaşılacaktır. Gelenekleşen kapitalist düzenin karşısına erotik ve şeffaf bir aşk çıkarılmasının Schiller’den itibaren görülmesi, devir okuması yapıldığında makulleşir. Aşk, her devirde alıcısı olacak bir tema olduğundan, yaratılıştan beri varlığını dönüştürerek de olsa koruduğundan, edebî eserlerdeki rolü sanıldığından çok daha

büyüktür. Auerbach bu rolü görmüş kişidir. Gerek Schiller’de gerekse Auerbach’ın anti-devrimci oluşuyla çalışmasına dâhil ettiği Goethe’de orta sınıfın gündelik yaşamı, trajik bir gerçekliğe kavuşmuştur; aşk da bu bağlamda erotikleşmiş, acıklılaşmış, tensel ama yüce bir hâl almıştır.

Auerbach değişen dünyanın gerçeklerinden bahsetmektedir. Bu çalışmayı bir “edebiyat eleştirisi/ incelemesi/ kuramı” olarak okumak, çalışmanın sonlarına doğru hayli zor bir hâl almaktadır.

1830 yılında, evvelinde ve sonrasında Fransa’da neler oluyordu? Neler oluyordu ki Stendhal, *Kırmızı ve Siyah*’ta Temmuz devriminin Fransa’sını bilmeden anlaşılamayacak gerçeklikler kurgulamıştı? Auerbach, Stendhal’in gerçekçi yazarlığını doğuranın Napolyon sonrası dönemin huzursuzluğu ve aidiyetsizliği olduğunu söylemiş ve onun modern gerçekçiliğin önderlerinden biri oluşunu karşısına çıkan gerçekliği yakın geçmişten ve gelecekte koparma-yışına bağlamıştır. “*Modern, ciddi gerçekçiliği, zamanımızda herhangi bir romanda ya da filmde olduğu gibi insanları, somut, sürekli gelişim içindeki bütünsel gerçekliğe yerleştirmeden resmedememesi itibarıyla Stendhal bu işin öncüsüdür.*” (Auerbach, 2019: 505). Her yazarın devrinin çocuğu olduğu kanaatindeyiz. Bu kanaat, Marksist kuram çerçevesinden okunmaya müsaittir. Ancak Auerbach bu noktada araştırmacıya şunu göstermektedir: Yazarın ve eserin devrini aynalayan yapısı yalnız bir kuram penceresinden okunmamalıdır. “Gerçek”, varlığıyla tüm kuramların yerini doldurabilecek mahiyete sahiptir.

Balzac, çevreleri organik bir bütün olarak anlayışıyla, alışılmış tarih yazımına itirazıyla Stendhal’in yol arkadaşıdır. İkili, trajik ciddiyeti gerçekliğin alanına dâhil etmişlerdir. Stendhal’de güncel siyaset hiç olmadığı kadar işin içine girerken Balzac’da yaşadığı yüzyılın resmini çekme çabası görülür. Onlar için hakikatin idraki, kaba gerçekliğin tasviri ile mümkündür. Ancak bu gerçekçilikte bir “yanlılık” söz konusudur. Kötü ve iyi ayrılmış, yazar iyiden yana tavır almıştır. Her ne kadar Auerbach modern gerçekçiliğin kurucularının bu ikili olduğunu söylemişse de “yansız” tutumu sebebiyle Flaubert’e olan hayranlığını gizleyememiştir. *Madam Bovary*’de Flaubert, gerçek karşısında “benliğini” silmiştir. Zımnî yazar gerçeğin sözcüsü gibidir. Olanlar olmaktadır, ötesi yoktur. Bu “nesnel ciddiyettir...”

1830 sonrasında dünyayı etkisi altına alan hak arama girişimleri, bağımsızlık savaşları görülmüştü. Bir yanda demokrasi mücadelesi verilirken öte

yanda hızla büyüyen burjuva sınıfı ve sömürü düzeni kişileri yeni arayışlara itti. 1848’de Marx ve Engels *Komünist Manifesto*’yu yayımladılar. Dinin hâlesi artık burjuva sınıfına ait bir hâl almıştı. Ekonomik sınıflar sosyal hayatın belirleyenleri idi. Auerbach, bu sebepleri sıralamasa da sezdirerek, Goncourt Kardeşler’i ve devamında Emile Zola’yı modern gerçekçilik bağlamında yorumlamıştır. Goncourt Kardeşler, *Germinie Lacerteux* romanının ön sözünde demokrasi çağında alt kesimin de edebiyata dâhil edilmesinin gerekliliğinden dem vurmakla beraber bu âemişlerdir. Bu, demokratik çağın demokratik edebiyatının varlığını sorgulama girişimidir. Bu bağlamda, Baudelarie’in şiirde kötüyü- çirkini işlemesi gibi, romanda kötüyü- çirkini, alt tabakayı işlemişlerdir. Bunu yapan Goncourt Kardeşler soylu bir aileden gelirlerken, soylu olmayan Emile Zola edebiyattaki politik gerçekçiliğe daha ağır bir darbe indirmiş ve gidişata yön vermiştir: “Patrondan kurtul!” Zola endüstriyel sermaye ile işçi sınıfı arasındaki savaşı olduğu gibi ortaya koymuştur. Her şey olabildiğince şeffaftır: İşçilerin mahremiyetlerinin olmayışını önemle vurgulamıştı. Bu da elbette Auerbach’ın ele aldığı metin olan *Germinal*’i *Komünist Manifesto* ışığında okumayı kolaylaştırmaktadır:

“Bugünkü aile, burjuva ailesi neye dayanıyor? Sermayeye, özel kazanca. Bir aile tam olarak gelişmiş biçimiyle yalnızca burjuvazi için vardır; ama bu durum proleterlere ailesizliğin dayatılmasıyla ve açık fuhuşla tamamlanıyor.” (Marx& Engels, 2014: 58)

Germinal’in yazıldığı dönemlerde Rusya’da da gerçekçilik rüzgârları esmektedir. Ancak işlenen gerçekliğin tüm insanları aynı aileye mensup insanlar gibidirler. Bir “dünya halkı” / “dünya sistemi” fikrine hizmet etmemektedirler. Derin insanî huzursuzluk Rus ulusunun damarlarında dolaşmaktadır ve bu oldukça gerçekçidir. Tam da bu “insanlık” nedeni ile Dostoyevski Avrupa dillerine çevrildiğinde şaşkınlık ve hayranlık uyandırmıştır. Bu noktada bir “kanon” meselesi ortaya çıkmaktadır. Bu konuyu, bütünlüğü bozmamak adına çalışmamızın sonunda tartışacağız.

Auerbach’ın gerçekçilik teorisinde uğradığı son durak Virginia Woolf, James Joyce ve Proust’tur. İncelediği metinler üzerinden Auerbach 20. yüzyılda gerçekliğin bambaşka bir hâl aldığını ortaya koymuştur. Bahsi geçen isimlerde gerçeklik, üst bir kurguya bağlanmamış, dış dünyanın tasviri önemini kaybetmiş, dış gerçeklik ancak bilinç düzeyindeki gerçekliği harekete geçirme bağlamında ele alınmıştır. Özellikle Virginia Woolf’un *Deniz Feneri* adlı

romanında gerçekliği sağlayan unsurun “çokşahlı bilinç” olduğu söylenmiştir. (Bu, Bahtin’in polifoni teorisini hatırlatmaktadır.) Auerbach’ın buraya kadar özümlediğimiz perspektifini merkeze aldığımızda çokşahlı bilincin gerçekliği yansıtan bir unsur olarak bundan evvel ele alınmamış olmasını normal karşılarız. Bu noktada Moretti’nin *Modern Epik*’ine de başvurarak, bilinçakışı tekniğinin köklerine bakmak gerekir. Bilincin gerçekliği, bu gerçekliğin olduğu gibi verilebilmesinin yolu iç monolog, bilinçakışı gibi tekniklerden geçmektedir. Moretti, bu tekniği modern reklam dünyasına bağlamaktadır. Zihinde hızla değişen görseller, akışkan ve bağıntısız düşünceler (şeyler) meydana getireceklerdir. Bu görüş, Auerbach’ın “çokşahlı bilinç” savını güçlendirmektedir.

3. Sonuç ve Değerlendirme

*“In case I don't see you; good afternoon,
good evening and good night...”
(Truman Show, 1:34:50)*

Auerbach’ın çalışması, başlığından itibaren kendini okura katman katman açan bir yapıya sahiptir. Çeşitli çalışmalarda “gerçeği” işleyen bir eserde başlığın niçin “taklit” olduğu tartışılmış, cevap olarak Platon’a bilinçli bir karşı koyuş hamlesi olduğu söylenmiştir. Öte yandan çalışmanın içerisine girildikçe “gerçeğin” sorgulandığı kimi eserlerle arasında paralellik kurulabileceği keşfedilmiştir. Bunlardan biri 1998 yapımı bir film olan Truman Show’dur. Bu paralelliklerden metnimizde zaman zaman bahsettik. Burada eklemek istediğimiz şu: Filmde, Truman karakteri kurgulanmış dünyadan kurtulmayı başarıp gerçek dünyaya ulaştığında “özgürleşmiş” olacak şekilde gösterilmektedir. Yani denilebilir ki, özgürlük gerçekliktedir. Oysa gerçeklik *Mimesis* yazarına, Auerbach’a özgürlüğü değil, sürgünü vermiştir. Peki böylesi yapıya sahip bir unsur kusursuz olabilir mi? Truman’ın Tanrı-babası, Truman’ı ona yarattığı dünyada kalmaya ikna etmek için “gerçek dünyanın” kusurlu olduğunu söylemiştir. Evet, gerçek dünya kusurludur. Ancak bir “kurgu” ideal/ kusursuz olabilir. Auerbach, edebî gerçekçiliğin adım adım kusurlu gerçekliğe yaklaşmasını ele almıştır. Bu gerçeklik dönüşümü ve serüveni, yaşamına ışık tutulan “insan” için oldukça çekicidir. Truman’ın Tanrı-babasının da ifade ettiği gibi: “İyi hissetmek için bütün gece televizyonlarını açık bırakan izleyiciler biliyoruz.” (00: 01: 16) Öte yandan Truman Show ve *Mimesis* paralelliği, Platon’un

“mağara alegosisine” dair çağrışımlar da yaptırmaktadır. (Karaduman, 2022). “Truman Show”daki kurgusal gerçek, mağarayı sembolize etmektedir” demek hayli kolaydır. Peki Mimesis’te “mağara” olarak işaret edilen nedir? Bu sorgu ve cevaplar araştırmacıyı “kanon”, “dünya edebiyatı”, “Avrupa edebiyatı”, “karşılaştırmalı edebiyat” olgularına götürmektedir.

Çalışmamızın başından beri kanaatimiz Auerbach’ın *Mimesis* ile maruz kaldığı ayrıştırıcı tutumdan da kaynaklanan bir “Avrupa edebiyatı” tahayyülünde olduğu ancak bu hayalin ardında daha büyük bir fikrin bulunduğu yönünde idi. Bu fikir, “modern gerçekçiliğin köklerinin İsevilikte oluşu” tezinde açıkça görülen bir Yahudilik- Hristiyanlık birliğidir. Auerbach bu fikirle bir seçki yapmış, “mukayese” yöntemi ile bir “birliğin” ispatına girişmiş, elbette bunu “gerçeklik” üzerinden gerçekleştirmiştir. Çünkü gerçek, inanılacak olandır. (Sahiden öyle midir?) Bir “seçki” ve seçilenlerle Avrupa edebiyatı kurma tahayyülü, elbette akıllara “kanon” kavramını getirmektedir. Gregory Jusdanis, kanonun parçalanmış kimliğe sahip ulusların geçmişlerine bakarak umutlarını korumalarını sağladığını söylemiş ve eklemiştir: “Kanon, cemaat mensuplarının belirsiz şimdinin yol açtığı sorunların üstesinden gelmesine yardım eden kronolojik bir süreklilik kurar.” Auerbach, Jusdanis’in bahsettiği belirsiz şimdinin tam içindedir ve oluşturma çabasında olduğu kanon ile bu belirsiz şimdinin sorunlarının üstesinden gelmeye çalışmaktadır: Avrupa edebiyatı tahayyülü ile... Öte yandan bu kanona Rus edebiyatından örneklerin dâhil edilmediğini, yalnız kendilerine değinilmekle yetinildiğini görmekteyiz. Auerbach bunun sebebinin Rus dilini bilmemesi olduğunu söylemişse de Rusları bir ulus-devlet, tek bir kimlik olarak görmesi de göz önünde bulundurulmalıdır... Auerbach, Dostoyevski’nin eserlerinin Batı dillerine çevrildiğinde müthiş bir hayranlık uyandırdığını söylemiş ve değinisini bu söylemle sınırlı kılmıştır. Bu noktada yine Moretti’nin *Uzak Okuma*’sını hatırlamaktayız. Moretti bu çalışmada “kanon” sorgusu yapmamızı da sağlamıştır ve kanona dâhil olmayan eserlerinin tespitinin nasıl yapılacağını düşündürmüştür. Bu sorgu ve düşünce bağlamında Auerbach’ın “kanonuna” Rus edebiyatından eserler dâhil etmediğini ancak bu eserlerin “kanonik” olanlar üzerindeki etkisinin önemini vurgulamadan da geçemediğini söylemek mümkün hâle gelir.

Auerbach, *Mimesis*’te gerçekliğin ne olduğunun tanımını yapmamıştır. Tespitlerimize göre çalışma boyunca Auerbach’ın gerçekliği değişmiştir. Önceleri “yansıtanın” gerçekliğinden bahsetmiş, daha sonra 16- 17. yüzyıllarda

insanın tüm bedenselliği ile oluşturduğu “mahluksal gerçekliği” merkeze almıştır. 18. yüzyıl metinlerinde, Voltaire üzerinden projeksiyon yöntemine eğilmiş, “düşmanın karşısında hakikat” vurgusu yapmıştır. 19. yüzyıl onun için nesnel ciddiyet çağıdır. Burada Flaubert’in yansızlığı karşısındaki hayranlığını gizleyememiş, aslında bir bağlamda yine başa dönerek gerçekliğin kendini, kendi dilinden anlattığı “yansıtmacı” tavra bürünmüştür. 20. yüzyıl ise medya ve reklam çağıdır. (Moretti’nin *Modern Epik*’ini hatırlayalım.) Bu sebeple Auerbach için gerçeklik, şahsın bilincindeki görüntülerin değişiminin edebî metindeki uygulanabilirliği üzerinden değerlendirilmiştir ve “çokşahlı bilinç” kavramı ortaya atılmıştır. Hem çokşahlı bilinç hem mahluksal gerçeklik, Bahtin’in evvelce ortaya koyduğu “karnaval” teorisi üzerinden de okunmaya müsaittir. Öte yandan Bahtin, teorisini bizzat Dostoyevski üzerinden ortaya koyarken Auerbach’ın Dostoyevski’yi yalnız Avrupa edebiyatına etkisi bağlamında söz konusu etmesi ilgi çekicidir. Auerbach’ın değişerek devam ettiğini söylediğimiz gerçeklik anlayışının bağlandığı bir temel teori vardır: Figura.

Figura hakkında ayrıntılı bilgiye kavram üzerine yazdığı makaleden ulaşmak mümkündür. Ancak kısaca tanımlamak gerekirse figuranın gerçekçi olmayan ancak gerçeklikle ilişki kuran bir “eşleme” olduğunu söyleyebiliriz. Auerbach çalışmasında, gerçeklik üzerine ortaya koyduklarının sırtlarını bu yönteme yaslamalarını sağlamıştır. Bir figural yorum olarak şunu söyleyebiliriz: “Aşk, gerçekliğin aksidir.” Auerbach adeta bu figural yorum ışığında aşk unsurunu “gerçeklik” bağlamında ele almış, yer yer eksik kalmış olsa da hem edebiyat-aşk hem de gerçek-aşk ilişkisi bağlamında kıymetli yorumlarda bulunarak bir alt metne işaret etmiştir: Aşk, yaşandığı toplumun aynasıdır. Bu alt metin dahi bir figural yorumdur. Bu bağlamda Auerbach’ın yöntemi ile yorumlarının tutarlı olduğunu söylemek de mümkün hâle gelir...

KAYNAKÇA

Kitap

- Auerbach, E. (2019). *Mimesis: Batı Edebiyatında Gerçekçiliğin Tasviri*. çev. Herdem Belen& Hüseyin Ertürk, İthaki Yayınları.
- Bahtin M. (2020). *Dostoyevski Poetikasının Sorunları*. Çev. Sabri Gürses, Alfa Yayınları.
- Bahtin, M. (2020). *Karnaval dan Romana*, Çev. Cem Soydemir, Ayrıntı Yayınları.
- Booth, W.C. (2021). *Kurmacanın Retoriği*, Çev. Bülent O. Doğan, Metis Yayınları.

- Erkman- Akerson, F. (2015). *Mimesis'i Okumaya Başlarken: Bir Özet Denemesi*. İthaki Yayınları.
- Jusdanis, G. (2015). *Gecikmiş Modernlik ve Estetik Kültür: Millî Edebiyatın İcat Edilişi*. çev. Tuncay, Birkan, Metis Yayınları.
- Konuk, K. (2013). *Doğu Batı Mimesis: Erich Auerbach Türkiye 'de*. Metis Yayınları, İstanbul.
- Lukacs, G. (2023). *Roman Kuramı*. Çev. Cem Soydemir, Metis Yayınları.
- Marx, K.- Engels, F. (2014). *Komünist Manifesto*. Çev. Nail Satlıgan – Tektaş Ağa-oğlu, Yordam Kitap.
- Moretti, F. (2021). *Uzak Okuma*. Çev. Onur Gayretli, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Moretti, F. (2023). *Modern Epik: Goethe'den Marquez'e Dünya Sistemi*. çev. Mehmet Murat Şahin, Ketebe Yayınları.

Tez

- Kurban, A.E. (2023). “Darbe ve Muhtıra Temalı Türk Romanlarında Aşk Sosyolojisi (27 Mayıs 1960- 12 Mart 1971- 12 Eylül 1980)”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uçkun, E. (2017). “Orta Çağ Avrupasında Kadın Olmak”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Makale

- Karabaşoğlu, İ. (2020). “Katechon ile Saga Arasında: Erich Auerbach ve Mimesis”, *Divân Disiplinlerarası Çalışma Dergisi*, Sayı: 48, S. 161- 193.
- Karaduman, B. “Tek Taraflı Gözetimden Çift Taraflı Gözetime Geçiş: The Truman Show Filmi Analizi”, *Konya Sanat Dergisi*, Sayı: 5, S. 93- 104.

Bildiri

- Sempozyum: “Tevrat’tan Balzac’a Gerçeklik”, *Bilim ve Sanat Vakfı*, 2020.

Diğer

- Film: The Truman Show (1998).

Genişletilmiş Özet

Auerbach’ın 1942- 1945 yılları arasında yazdığı *Mimesis: Batı Edebiyatında Gerçekliğin Tasviri* adlı eseri bugüne kadar gerek lisansüstü tezlerde gerek makalelerde gerek konferans ve sempozyumlarda sık sık incelenmiş ve irdelenmiştir. Bu

çalışmada, Mimesis’e yalnızca bir edebî seçki veya tarihsel edebiyat kuramı olarak yaklaşılmamış; “gerçek” kavramı bağımsız ve katmanlı bir mesele olarak da işlenmeye çalışılmıştır. Yani çalışma, yalnızca Mimesis’in iç yapısına değil, onun epistemolojik zeminine ve etkilediği/etkilendiği düşünsel çevreye odaklanmakta; The Truman Show (1998) gibi modern anlatıların “gerçeklik” fikrini nasıl yeniden kurduğu sorusunu Auerbach’ın figüratif yöntemiyle birlikte düşünmektedir. Böylece, Mimesis, sabit bir klasik metin olarak değil, çok yönlü ve güncel tartışmalara açık bir düşünce alanı olarak konumlandırılmıştır.

Auerbach’ın Avrupa edebiyatı tahayyülünün, Yahudi-Hristiyan geleneği üzerinden şekillendirdiği fikrine yaslandığı ve “modern gerçekçiliğin kökleri”ni bu dinsel birliğe bağladığı bilinmektedir. Seçki yöntemiyle oluşturulan metinlerde Auerbach, edebî gerçekliğin izini sürerken aynı zamanda Avrupa kültürel kimliğine dair bir kanon oluşturma çabasındadır. Bu çaba, çalışmada Gregory Jusdanis’in “kanon” kavramı üzerinden yeniden düşünülmüş, parçalanmış kimliklerin birleştirici edebî süreklilik arayışı ile ilişkilendirilmiştir. Bununla birlikte, Rus edebiyatının bu kanonda yer bulmaması, Auerbach’ın bilinçli ya da zorunlu tercihlerinin eleştirel bir incelemesini gündeme getirmiştir. Dostoyevski’nin yalnızca etkisi üzerinden değerlendirilmiş olması, Auerbach’ın edebiyat haritasının sınırlarını da tartışmaya açmaktadır.

Auerbach’ın gerçeklik anlayışı, eser boyunca durağan bir yapı sunmamakta; aksine tarihsel bağlama göre evrilen bir karakter göstermektedir. 16. ve 17. yüzyıl metinlerinde “mahlusal gerçeklik” öne çıkarken, 18. yüzyılda Voltaire aracılığıyla “karşıt hakikat” teması, 19. yüzyılda ise nesnel yansıtmacılık ön plandadır. 20. yüzyıla gelindiğinde medya ve reklam çağının etkileriyle çokşahıslı bilinç ve figüratif yorum biçimleri öne çıkmaktadır. Bu çok yönlü gerçeklik tasavvuru, Mihail Bahtin’in “karnaval” ve “çok seslilik” kavramlarıyla da ilişkilendirilebilir.

Mimesis’in merkezinde yer alan *figura* kavramı ise, Auerbach’ın tüm çözümlemelerinde yönetsel bir zemin oluşturmaktadır. Gerçekliğe doğrudan ulaşmak yerine, ona figüratif olarak yaklaşmak, Auerbach’ın ele aldığı metinlerin hem tarihsel hem de temsili bağlamda çözümünü mümkün kılmaktadır. Çalışmada, figüratif yorumun bir örneği olarak “aşk, gerçekliğin aksidir” önermesi üzerinde durulmuş; aşkın hem bireysel hem toplumsal gerçekliklerle kurduğu ilişki edebî temsiliyet üzerinden analiz edilmiştir.

Adını Auerbach’ın eserinden alan “Mimesis: Batı Edebiyatında Gerçekliğin Tasviri” başlıklı bu değerlendirmede; Erich Auerbach’ın *Mimesis*’ini, gerçeklik anlayışı ve edebî temsiliyet bağlamında ele almak, eserin yapısal ve düşünsel derinliğini açığa çıkarmak hedeflenmiştir. *Mimesis*, başlığından itibaren tartışmalara konu olmuştur.

Özellikle “gerçeklik” ile ilgilenen bir çalışmanın neden “taklit” kavramı üzerinden isimlendirildiği sorgulanmıştır. Bununla birlikte, çalışmanın ilerleyen bölümlerinde, Auerbach’ın gerçekliğe dair yaklaşımının zamanla dönüşen, çok boyutlu ve figüratif

bir yapı arz ettiği görülmektedir.

Auerbach'ın gerçeklik anlayışı sinema ile karşılaştırmalı bir perspektifte tartışılmış, özellikle *The Truman Show* filmi ile Auerbach'ın gerçeklik kurgusu arasında dikkat çekici paralellikler kurulmuştur. Truman karakterinin yapay bir dünyadan “gerçek” dünyaya geçişiyle, özgürlük ve gerçeklik ilişkisini sorgulanırken, Auerbach'ın sürgün koşullarında yazdığı *Mimesis*'te gerçekliğin bir kurtuluş değil, bazen bir sıkışmışlık ve dışlanmışlık anlamına geldiği vurgulanmıştır. Ve o gerçek yoluyla birliğin kurulacağı... Bu bağlamda filmdeki “kusursuz kurgu” ile Auerbach'ın edebî gerçeklikte aradığı “kusurlu hakikat” karşı karşıya getirilmiştir.

Sonuç olarak bu değerlendirme, Auerbach'ın *Mimesis* aracılığıyla sunduğu gerçeklik anlayışını çok katmanlı bir yapı içinde yeniden tartışmakta; onun kurduğu Avrupa edebiyatı tahayyülünü, kültürel, felsefi ve politik boyutlarıyla birlikte değerlendirmektedir. Aynı zamanda “kanon” meselesi, figüratif yöntem ve karşılaştırmalı okuma eksenlerinde Auerbach'ın yaklaşımının sınırlarını ve olanaklarını gözler önüne sermektedir.

Extended Abstract

Auerbach's *Mimesis*: The Description of Reality in Western Literature, written between 1942 and 1945, has been frequently examined and scrutinized in both graduate theses, articles, conferences and symposiums. In this study, *Mimesis* is not approached solely as a literary selection or historical literary theory; the concept of "reality" is also attempted to be processed as an independent and layered issue. In other words, the study focuses not only on the internal structure of *Mimesis*, but also on its epistemological ground and the intellectual environment it affects/is affected by; it considers the question of how modern narratives such as *The Truman Show* (1998) reconstitute the idea of "reality" together with Auerbach's figurative method. Thus, *Mimesis* is positioned not as a fixed classical text, but as a field of thought open to multi-faceted and current discussions.

It is known that Auerbach relies on the idea that the imagination of European literature is shaped by the Judeo-Christian tradition and that he attributes the “roots of modern realism” to this religious unity. In the texts created by the selection method, Auerbach, while pursuing the traces of literary reality, also strives to create a canon regarding European cultural identity. This effort is rethought in the study through Gregory Jusdanis' concept of “canon” and is associated with the search for a unifying literary continuity of fragmented identities. However, the fact that Russian literature does not find a place in this canon has brought a critical examination of Auerbach's conscious or forced preferences to the agenda. The fact that Dostoyevsky is evaluated only through his influence also opens up the boundaries of Auerbach's literary map to discussion.

Auerbach's understanding of reality does not present a static structure throughout the work; on the contrary, it shows a character that evolves according to the historical context. While "creatural reality" comes to the fore in the 16th and 17th century texts, the theme of "opposing truth" comes to the fore in the 18th century through Voltaire, and objective reflectionism comes to the fore in the 19th century. In the 20th century, multi-personal consciousness and figurative interpretation forms come to the fore with the effects of the media and advertising age. This multi-faceted perception of reality can also be associated with Mikhail Bakhtin's concepts of "carnival" and "polyphony."

The concept of *figura*, which is at the center of mimesis, forms a methodological basis in all of Auerbach's analyses. Approaching reality figuratively instead of directly reaching it enables the analysis of the texts Auerbach addresses in both historical and representative contexts. In the study, the proposition "love is the opposite of reality" is emphasized as an example of figurative interpretation; The relationship between love and both individual and social realities has been analyzed through literary representation.

This evaluation titled "Mimesis: The Depiction of Reality in Western Literature", which takes its name from Auerbach's work, aims to examine Erich Auerbach's Mimesis in the context of the understanding of reality and literary representation, and to reveal the structural and intellectual depth of the work. Mimesis has been the subject of discussions since its title. It has been questioned why a work that deals specifically with "reality" is named after the concept of "imitation". However, in the later sections of the study, it is seen that Auerbach's approach to reality has a multidimensional and figurative structure that has transformed over time.

Auerbach's understanding of reality has been discussed in a comparative perspective with cinema, and particularly striking parallels have been established between the film *The Truman Show* and Auerbach's fiction of reality. While the transition of the character Truman from an artificial world to the "real" world is questioned, the relationship between freedom and reality is emphasized, while Auerbach's Mimesis, which he wrote under exile conditions, emphasizes that reality does not mean salvation but sometimes confinement and exclusion. And that unity will be established through that reality... In this context, the "flawless fiction" in the film is contrasted with the "imperfect truth" that Auerbach seeks in literary reality.

As a result, this evaluation re-discusses the understanding of reality that Auerbach presents through Mimesis within a multi-layered structure; it evaluates the European literary imagination he establishes together with its cultural, philosophical and political dimensions. At the same time, it reveals the limits and possibilities of Auerbach's approach in terms of the issue of the "canon", the figurative method and comparative reading.